

21. ΑΝΑΣΚΑΦΗ ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ

Ἡ ἀνασκαφή τῶν μωσαϊκῶν τῆς Χωράφας περιορίσθη κατὰ τὴν τρίτην αὐτῆς περίοδον εἰς ἔργα στερεώσεως κυρίως τῶν ὑπερκειμένων οἰκιῶν, τῶν ὁποίων καθυστερεῖ ἡ ἐπιδιωκομένη πρὸς ὀλοκλήρωσιν τῆς ἀνασκαφῆς ἀπαλλοτριώσιν με ἀποτέλεσμα ἡ μία μάλιστα ἐξ αὐτῶν νὰ παρουσιάσῃ σημεῖα στατικῆς ἀνεπαρκείας. Ἐν ὄψει τῆς ἀδυναμίας συνεχίσεως καὶ ἐπεκτάσεως τῆς κυρίως ἀνασκαφῆς ἐπεχειρήθη ἡ σκαφή δοκιμαστικῶν τάφρων εἰς γειτονικοὺς διαθέσιμους χώρους.

Ἡ πρώτη τῶν δοκιμαστικῶν τούτων σκαφῶν περὶ τὸν χῶρον τῆς κυρίως ἀνασκαφῆς ἐπραγματοποιήθη εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας Δ. Μπίνου κατὰ τὴν νοτιᾶν προέκτασιν τῆς αὐλῆς τῆς ἀρχαίας οἰκίας καὶ εἰς 16 μ. ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς βορείου πλευρᾶς αὐτῆς. Ἡ μέχρι τοῦ στερεοῦ (κιτρινωπῆς ἀργίλου), εἰς βάθος περίπου 1.60 μ. σκαφή ἔδωκε τελείως ἀρνητικὰ ἀποτελέσματα.

Ἄλλη τάφος ἐσκάφη εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας Ματζουράνη περὶ τὰ 10 μέτρα ΝΔΔ. τοῦ χώρου τῆς ἀνασκαφῆς, κατὰ τι νοτιώτερον ἐτέρας δοκιμαστικῆς τάφρου ἀνοιγείσης, με ἀρνητικὰ ἀποτελέσματα, τὸ 1962 ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Αἰσχίνου καὶ κατὰ προέκτασιν τοῦ ἄξονος τῆς ἀρχαίας οἰκίας. Καὶ εἰς μὲν τὸ δυτικὸν ταύτης ἐφάνη εἰς μικρὸν βάθος (0.65 - 0.75) τὸ στερεὸν (ἀργιλῶδες) ἔδαφος, τὸ ὁποῖον ὅμως ἐν τῷ μέσῳ τῆς τάφρου ἀποκόπτεται ἀποτόμως ἀπὸ Β. πρὸς Ν. μέχρι βάθους 0.82 μ. ἦτοι κατὰ 0.10 μ. περίπου βαθύτερον τῆς παρακειμένης ἐπιφανείας. Τὸ οὕτω βαθυνόμενον ἔδαφος ἐπληροῦτο μέχρι τοῦ ἐπιπέδου τῆς παρακειμένης ἐπιφανείας τοῦ στερεοῦ λίθων καὶ τεμαχιῶν πίθων, ὡς καὶ τινων ὀστράκων ἐγχωρίων, μάλιστα τεφρῶν, ἀγγείων (lesbian bucchero), ἐντὸς ἀργιλώδους χώματος.

Τρίτη τάφος ἠνεψήθη κατὰ τὸ βόρειον μέρος τοῦ ἐρευνωμένου χώρου, ἐν μόλις μέτρον πέραν τῆς τάφρου Α, ἐνθα ἀπὸ τῆς πρώτης ἀνασκαφικῆς περιόδου εἶχεν ἐν μέρει ἀποκαλυφθῆ τὸ λιθόστρωτον ὁδοῦ κατερχομένης ἀπὸ Δ. πρὸς Α., με ὑπόνομον κατὰ τὴν βορείαν παρυφὴν τῆς τάφρου. Ἡ γενομένη ἐν τῷ μεταξύ πρόχειρος ἐξέτασις τῶν εὐρημάτων δεικνύει ὅτι ἡ ὁδὸς αὕτη ἀνάγεται εἰς τὴν Κλασσικὴν ἐποχὴν, με χρῆσιν κυρίως κατὰ τοὺς Ἑλληνιστικοὺς χρόνους. Κατὰ τὴν ἐφετινὴν σκαφὴν ἐφάνη ὅτι τὸ λιθόστρωτον ἐπεκτείνεται μέχρι τῆς νέας τάφρου, τῆς ὁδοῦ λαμβανούσης οὕτω ἰκανὸν πλάτος. Τὸ λιθόστρωτον τοῦτο ἐκαλύπτετο ἀπὸ παχὺ στρώμα καταστροφῆς με πλῆθος λίθων καὶ κεράμων (στέγης). Ἐκτὸς ὀλίγων ἄλλων, μικρᾶς σημασίας,

εύρημάτων, σημειῶ ἰδιαίτερος δύο τεμάχια πηλίνου συμπλέγματος προερχομένου ἐκ τῆς αὐτῆς μήτρας, ἅτινα σφῶζουν μέρος Ἐρωτος φέροντος διὰ τῆς ἀριστερᾶς κέρας Ἀμαλθείας.

Ἰδιαίτερος ἐπίσης ἀποδοτική εἰς τεμάχια ἑλληνιστικῶν εἰδωλίων¹, καὶ δὴ καὶ κεφαλᾶς, ὑπῆρξε καὶ ἡ ἐπίχωσις αὐτῆς ταύτης τῆς ἀνασκαπτομένης ὑστερορωμαϊκῆς οἰκίας μετὰ τὰ μωσαϊκά. Ἡ ἐπίχωσις αὕτη ἀφηρέθη (πρὸς θεμελίωσιν τοῦ τοίχου ἀντιστηρίξεως τῆς κινδυνευούσης γειτονικῆς συγχρόνου οἰκίας) κατὰ μῆκος τοῦ δυτικοῦ ἡμίσεος τοῦ νοτίου ὀρίου τῆς ἀνασκαφῆς, ἤτοι ἐντὸς τοῦ ΝΔ. δωματίου IV καὶ τοῦ δυτικοῦ τμήματος τοῦ βορείου περιστυλίου τῆς αὐλῆς.

Διὰ τῆς τελευταίας ταύτης ἐργασίας ἐπετεύχθη ἡ πληρესτέρα ἀποκάλυψις καὶ ὁ καθαρισμὸς τῶν τεσσάρων πλασιῶν τῆς βορείου στοᾶς τῆς αὐλῆς (πίν. 141), ἅτινα διαφέρουν τῶν τοῦ τρικλίνου καὶ κατὰ τὴν διάταξιν (εἰς ἀπλῆν σειρὰν μετὰ μεγάλα μετὰξὺ των διάκνενα πληρούμενα, ὅπως καὶ ὄλον τὸ πεδῖον, διὰ ροδάκων σχηματιζομένων ὑπὸ τεμνομένων κύκλων) καὶ κατὰ τὰς διαστάσεις, αἵτινες εἶναι ἐλαφρῶς μεγαλύτεραι, καί, τέλος, κατὰ τὰς ἐπιγραφάς, αἵτινες περιλαμβάνουν μόνον τὸν τίτλον καὶ τὸ μέρος τῆς παρισταμένης κωμῆδος (καὶ ὄχι καὶ τὰ ὀνόματα τῶν ἐπὶ σκηνῆς προσώπων) διὰ γραμμάτων σημαντικῶς μεγαλυτέρων τῶν ἐν τῷ δωματίῳ πλασιῶν.

ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΧΑΡΙΤΩΝΙΔΗΣ

¹ Πρὸς τὴν ἐποχὴν τῶν εύρημάτων τούτων συμφωνοῦν καὶ τὰ νομισματικὰ εὐρήματα, τὸ ἥμισυ σχεδὸν τῶν ὁποίων ἀνάγεται εἰς τοὺς περὶ τὸ 300 π.Χ. χρόνους. Ἡ ἀφθονία δὲ τῶν εἰδωλίων καὶ ἡ παρουσία τεμαχίων ἐκ τῆς αὐτῆς μήτρας καθιστοῦν πιθανὴν τὴν ὑπόθεσιν τῆς ἐδῶ που ὑπάρξεως ἐργαστηρίων ἢ καταστημάτων, τὴν θέσιν τῶν ὁποίων κατέλαβε (ἔπειτα ἀπὸ διακοπὴν τεσσάρων τοῦλάχιστον αἰώνων) ἡ ἀνασκαπτομένη οἰκία.

α-β. Πλαίσια τῆς Β. στοᾶς τῆς ἀδῆς.